

KIHOMATO

Kihomato (*Enterobius vermicularis*) on sukkulamatoihin kuuluva, noin sentin mittainen valkea mato, joka asuu loisena ihmisen paksusuoleessa. Suomessa kihomato on yleisin matotartuntojen aiheuttaja. Kihomadot ovat yleisimpiä 3-10-vuotiailla lapsilla, mutta aikuinenkin voi saada tartunnan. Kihomadot aiheuttavat pieniä epidemioita mm. päiväkodeissa ja kouluissa. Kihomatotartunnat eivät ole merkki huonosta hygieniasta, hoivasta tai siivouksesta.

Miten kihomato tarttuu ja mitkä ovat tartunnan oireet?	Tartunta tapahtuu, kun kihomadon munia kulkeutuu esim. käsien kautta suuhun ja ne niellään. Munat ovat niin pieniä, että niitä ei voi silmin nähdä. Naarasmadot vaeltavat öiseen aikaan peräaukon alueelle munimaan. Munat voivat levitä ihmisten välillä suorassa käsikosketuksessa tai myös esimerkiksi ovenkahvojen, lelujen tai vuodevaatteiden välityksellä. Munat säilyvät elossa ympäristössä useita päiviä. Tartunnasta oireiden alkuaan kestää noin 1-2 kuukautta. Kihomato aiheuttaa kutinaa peräaukon suulla, välilihan alueella ja tytöillä joskus myös ulkosynnyttimien alueella. Kutina esiintyy etenkin öisin ja voi häiritä nukkumista ja joskus saattaa aiheuttaa yökastelua. Kihomatotartunta voi olla myös oireeton, etenkin aikuisilla. Kihomato ei ole vaarallinen eikä se aiheuta muita sairauksia.
Miten kihomatotartunta todetaan?	Tartuntaa epäillään oirekuvan perusteella ja toteamiseen riittää liikkuvien matojen näkeminen iholla tai peräaukon seudulla. Tartunnan toteamiseen ei tarvita lääkärin diagnoosia. Mikäli asiasta on epävarmuutta, voi olla yhteydessä terveydenhuollon ammattilaiseen, esim. omalle terveysasemalle tai kouluterveydenhoitajaan.
Miten tartunta hoidetaan?	Kihomatojen hoitoon on olemassa apteekista itsehoitovalmisteena saatava tablettimuotoinen pyryviini (Pyrvin), joka tehoa kerta-annoksena. Hoito uusitaan aina kahden viikon kuluttua, jotta mahdollinen infektiokierre saadaan katkaistua. Yleensä koko perhe, myös oireettomat jäsenet, on hyvä hoitaa saman aikaisesti.

	Lääkehoitopäivää seuraavana päivänä lakanat, pyyhkeet sekä vaatteet pestään ja peitot, tyyny sekä patja tuuletetaan tai imuroidaan. Alusvaatteet vaihdetaan päivittäin. WC:n ja muiden tilojen siivoamiseen riittää tavallinen "viikkosiivous". Kihomatojen vuoksi ei tarvitse olla poissa päiväkodista tai koulusta mutta sinne on hyvä ilmoittaa tartunnasta.
Miten kihomatojen tarttuminen ennaltaehkäistään?	Kihomatoja ehkäistään hyvällä käsi- ja WC-hygienialla. Lapsia muistutetaan käsien pesemisen tärkeydestä WC:ssä käymisen jälkeen ja ennen ruokailua. Sormin syötäviä ruokia voi olla hyvä välttää. Lasten kynnet on hyvä pitää lyhyinä, jotta niiden alle ei jää munia. Nukkumista samoissa vuodevaatteissa kihomadon kantajan kanssa on syytä välttää.
Milloin pitää mennä lääkäriin?	Lääkəriin kannattaa olla yhteydessä, mikäli huolellisesti toteutetusta itsehoidosta ei ole apua oireisiin.